jäng, see illi, et sisi kattewa kõik üle kõrwaga, nui tina tulda, ja raene rahwas sai ilma arutamata näiste wallale.
Nii mitme poolest kuulsin, ühe üksi juttu sisuga, kõnelep wana rahwa suu sisust. —

16. Rahu otsija?!

Üks kõrd wanalaiga oli jün Võru maakonnan, üks abi-elu paar wõega pikkuse eläen, nii et kõik rahwas, kon näile parter olli, ööl ei eka pääwal, neile tüüst ja tarwist kunagi rahu ei saa. Et näide asja kunagi kenda waibel ärä ei lekiu ennina kõrwalt inemise, kuke rahwas neile nõuu, kerckherra mano, kohtule, wai lepitusele minnä. Meel ja naine mõlemba arwasiwa seda kenda mon ka kõige parembat, ja õigembat, kerkherra käest rahu otsi. Kui naa mõlemba oma õiguse koorma kerckherra otte wõlla ollima kohanu, — nägi õiglane hinge korjur ärä, et mehel juurem, palju juurem süid olli, kui naisel, ker tigeda meke kõtkal ka jugu tigedat olli leännü, õhtsani kenda kaitsi, tigeda meke eest.

Wana onu-wõõrt kerckherr käänd kenda wiinäte meke poole, ja ütel tälle tõsisse õhwardawa häälega:, Kuule sina tüke ja kuri mees, kui sa kennäst ei parranda, siis oma mina sinno Võru-maa kohtu kätte!" Ent mees, ker wanagi o tähte wõlga ei saa ütelda, — aije ka sääl saman kõik õhwardamise naise põlga ütelen: „Nor Kuulet waene, kuulet, tie koola (koora) endat Võlo-maa kohtu kätte!" Wana kerckherr õigendas: „Ei, ei mitte naist! sinno, sinno kennäst omma ma Võru-maa kohtu kätte trahwi, kui sa kennäst ei paranda!" Nor, nüüa ennegi õhwardas tüke meest sõnega naisele lääl saman: „Nor kuulet waene, tie koola, endat Võlo-maa kohtu kätte!" — Kui waga hinge kaijas nägi, et tema oma sumõõgaga tigedast mehest rõitu ei saa, leski tu näil minnä. — Mis, eks nuir näide elo wraft on olnu, kui rahu otsitu, — ei tõja wana juttu kõnelesa mitte. —

Jutustanu: Peter Ilgat.

Üks kurw pilt, ennitsest elust.

12 × 60.

Aastat kuurkümmend tagasi, kui sün maal weel mõisnik wõli ja wõimus kuninglik, ja kogoni püsita olli, — sis sai 12 perenenda, tolo kotussi pitsen, ja mõisat rajatsen nii raeskes, et näil kerkaja õige hästi wõlga jäi, mida naa kuigi wähi enamb tasse ei ka mansa ei jõuwa. Wahtsalüna mõisa peribernel, ei täu pala wõlga nii-sugutsile „näle täjele" ka Jumala muido kindi, ja tälle tulli hää nõuu appi: Sõbral, Tallinnaa mõisnikil om Wenne maal, Pihkwa kub. Pudiwa maakonnan (Pihkwa Toimetuskogukonnast wõetu) Karkowa mõisa arendus, sääl om palju tööd, sinna om tõi-mehi tarwis, kaeda ma nenna rai-pe sinnä, kõik lõbas mu wõla see eest kinni maksa. Nõuu peetu, nii ka tettu. 12 perenenda, ker io kohegi sen-na kuulsaske, ehk tõise teenele kerda-pooliksed kõrwu, wõeti wangi wiisi Wenni, nink saateti kõige kurjemba wahtsalüna mõisa kubija Joan Danko püüsutamise ala sinnä teenet aastat orjama, wõlga kinni teloma. Sääl kõngiti kenna suurupilgi jalakese kinni, nink saateti, mõni koni kaija mõni rehise, mõni lamba ehk tõka kaija. Weest naise orjaküna ja oiaküna mindagi meeste kõrwal, öösi kui päiwa, ja ei anda näile kongi, kui „kõrgem-bale anumale" ommu.

Wiimaks, sorta jugunisk, Mikuli pää-wa aigu, läks ela nii kitsas ja raske-lises, et kõik 12 perenenda kindmatt nõuu rõtsiwa, selgiale Egiptuse maale orjale-waalt, ära paeda, mis näil ka kõigist ülesluisest ja rasuest hos-kimada kõrda läks, ja naa tõeste omale maale kerjamise kombel, kenne küli kaoldi, rasgusi, ära tulla jõiwa. Mõnel perenenna ennasel olnu ka üsa kolligi, kuna ka rõiwesilk jäla jooksisi (kete ehk kolme aastaliste) kellegi pundur ei ole. Ja sõgi rannafüna nenna 135, ehk mõnel ka 145 wersta maad ärä. —

Wõrwalt läks kun aiga nõõda, kui Võrult sanderide abiga pagaja pere-kenna pääs (meke) kinni wõeti, ja Võru wangi maja klõtsis panti. Kooni kõik käen ja koon olliwa.

Sis panti kolesa meeste üte ahila külge, üks täise kõrwale, rinnatisku, jumalt taed pite, Võrult Pihkwa poole ehtma, täise ahila külge kinnitedes, kruwiti nelli meeste, — ja nii jaa-deti näid omma Egiptuste, Karkowa, tagasi minema. Et külm, talwine aig nätte olli tulemas, — ei nõuda enemb naisi, lubata lasti üten, sõgu nee oma maal wai lumme, sandtu wai korgu nälga, — ker lest hoole?! Halastuse peralt olli naisele ka teda öntu, et meke ja Võrult, kroonu-tare-kõrjaga Pihkwa poole minemas omma, ja kokko kõhmise ehk surmalaga jätmise paik nimitedi Wolsta-Kõrbi manu, kohe ka naise ja suurema lahle kokko tulliwa, omma meeste ehk esa surmalaga.